

RIDDERKERK

An aerial photograph showing a mix of industrial buildings, parking lots, green spaces, and agricultural fields. A river flows through the lower right portion of the image. The text 'Ontwikkelingsperspectief Groene Schakel' is overlaid on the center of the image.

Ontwikkelingsperspectief
Groene Schakel

Inhoud: Ontwikkelingsperspectief Groene Schakel
Opdrachtgever: Gemeente Ridderkerk
Datum: 9 december 2014
Opdrachtleiding: Ir. L.C. Snel

Inhoud

Inleiding en opgave	5
Robuustheid en flexibiliteit	7
Het raamwerk	11
De kamers	13
Ontwikkelingsvisie	15

Inleiding en opgave

Ter compensatie van de aanleg van bedrijfsterein Verenambacht is bepaald, dat het gebied ten zuiden van het bedrijfsterein, grenzend aan de Noldijk, groen wordt ingericht; het zogenaamde 'groen' voor 'rood'.

In de Gebiedsvisie Deltapoort is de groene en natuurlijke waarde van het gebied bevestigd en is het gebied opgenomen als "stepping stone" in de groene recreatieve verbindingen door de regio. Geheel conform de al langere tijd gebruikte werknaam "Groene Schakel Noldijk". In het kader van de ontwikkeling van Nieuw-Reijerwaard is het gebied betrokken geraakt bij de discussie over de ontsluiting van het nieuwe bedrijventerein. Ondertussen is echter duidelijk dat het gebied hiervoor niet nodig is.

Uitgaande van het bovenstaande is een visie op de toekomst van de Groene schakel opgesteld. Een visie die groene, ecologische en recreatieve ambities en kwaliteiten op een duurzame wijze met elkaar moet verbinden. Daarbij is ook aandacht besteed aan hoe de omgeving kan participeren in het beheer van het gebied, waardoor het een meerwaarde op zowel lokale als regionale schaal kan krijgen. De visie geeft geen concreet eindbeeld, maar wel een visie op te ontwikkelen kwaliteiten en flexibele mogelijkheden van gebruik. Daarmee wordt bewust gekozen voor uitnodigingsplanologie.

STADSLANDBOUW

STADSLANDBOUW

Stadslandbouw is meer dan een 'hobby', het maakt onderdeel uit van de hele samenleving. Mensen willen gezonder eten en weten waar hun voedsel vandaan komt. Dat heeft ertoe geleid dat er steeds meer stadslandbouw-initiatieven komen. Van bewoners die gezamenlijk verse groente en fruit in een moestuin verbouwen en schoolkinderen die leren waar hun eten vandaan komt tot een commerciële stadsboerderij en bedrijven aan de rand van de stad die leveren aan supermarkten of rechtstreeks aan restaurants of consumenten. In de stad groeit het aantal winkels en restaurants die producten uit de regio bewerken en verkopen. Stadslandbouw is beter voor het milieu, zo maken de producten slechts een korte reis in plaats van een wereldreis.

Verschillende gemeentelijke initiatiefnemers van stadslandbouw hebben zich verenigd in het Stedennetwerk stadslandbouw; een landelijk netwerk van gemeentelijke pioniers in de stadslandbouw voor de uitwisseling van kennis en ideeën. Het biedt de deelnemers de ruimte om gezamenlijk blokkades aan te pakken, elkaar te inspireren, richting te geven aan beleid en kansen te grijpen.

<http://www.stedennetwerkstadslandbouw.nl>

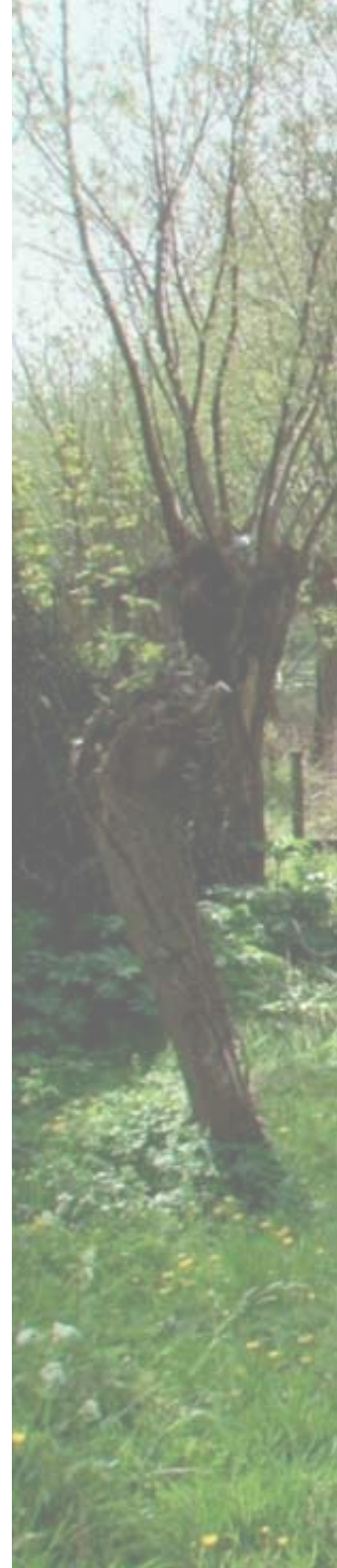
Robuustheid en flexibiliteit

Robuustheid en flexibiliteit zijn de twee hoofdthema's waar het om draait binnen de herontwikkeling van de Groene Schakel aan de Noldijk. Beide thema's lijken enigszins tegenstrijdig maar zijn dat niet. Het verkrijgen van een goede balans tussen robuustheid en flexibiliteit wordt mogelijk gemaakt door de ontwikkeling van een duidelijk maar flexibel raamwerk. Dit raamwerk moet "verschaalbaar" zijn om zowel kleine als grote functies te kunnen bevatten en om zo de kwaliteit en identiteit van het plangebied te borgen. Het raamwerk zal niet alleen de ruimte indelen en hier kwaliteit aan toevoegen, maar ook in zichzelf functioneren en waarde creëren. Door het ontwikkelen van een stevig groen kader, goede verbindingen door het gebied en een aantal duidelijke regels voor nieuwe functies en gebruik in het gebied, kan binnen dit kader alle ruimte geboden worden voor nieuwe, groene ideeën. De Groene Schakel wordt daarmee een proeftuin voor nieuwe ideeën op het gebied van stadslandbouw, recreatie, natuur, duurzaamheid en educatie. Het geheel wordt ontsloten door een netwerk van voet-/fietspaden en vormt daarmee een aantrekkelijk uitloopgebied en rustpunt in de recreatieve routes door de regio.

De Groene Schakel kan daarmee ook invulling geven aan de schakelfunctie, die het heeft. Een aantrekkelijke 'stepping stone' in het fiets-en wandelrouten netwerk van IJsselmonde. De Groene Schakel kan de verbinding leggen met het al bestaande recreatiegebied Wevershoek en het (nog verder in te richten) Waalbos

aan de overzijde van de Waal. Een eenvoudige oversteekvoorziening over de Waal kan het Waalbos op een leuke manier vanuit De Groene Schakel bereikbaar maken voor de wandelende en wellicht ook fietsende recreant.

Het monumentale pand De Wevershoeve, een oude vlasboerderij en nu in gebruik als horecagelegenheid kan voorzien in de behoeften van de recreant en kan wellicht een educatieve rol gaan spelen als het om de geschiedenis van het pand en de omgeving gaat.

NATUURBANK

NATUURBANK

De Groene schakel kan gaan functioneren als nieuw leefgebied voor vele beschermde soorten. Door bijvoorbeeld nestkasten voor vleermuizen of uilen of kunstnesten voor roofvogels aan te brengen kan de biodiversiteit in de gemeente worden vergroot. Wanneer dan elders in de gemeente een voortplantingsplaats voor vleermuizen of uilen verloren gaat door herinrichting, dan is in de groene schakel reeds op voorhand voorzien in compensatie. De noodzakelijke ontheffingsprocedure zal dan te zijner tijd aanzienlijk soepeler verlopen dan in een situatie waarin de compensatie niet op voorhand is geregeld. Met hetzelfde doel kunnen ook bijzondere beschermde plantensoorten of vissoorten op voorhand gecompenseerd worden. De gemeentelijke natuurwaardenkaart en de toekomstige ruimtelijke ingrepen in de gemeente kunnen daarbij als richtinggevend worden beschouwd voor de meest wenselijke natuurontwikkeling in de Groene schakel. Jaarlijkse monitoring van de natuurresultaten is uiteraard noodzakelijk; de lokale natuurverenigingen zullen hier graag aan bijdragen.

Tenslotte zijn voor een natuurlijke inrichting en beheer zoals hiervoor beschreven verschillende provinciale subsidies beschikbaar.

Het raamwerk

Gemeentelijke regie is noodzakelijk om de ruimtelijke kwaliteit van het gebied op lange termijn te kunnen waarborgen. Het raamwerk is daarbij een belangrijk hulpmiddel. De inrichting en het beheer dienen zich binnen het raamwerk af te spelen. Binnen de kamers van het raamwerk kunnen nieuwe initiatieven zich vestigen zolang ze voldoen aan strikte regels ten aanzien van verharding, bebouwings(on)mogelijkheden, -inrichting, toegankelijkheid en milieuzorg etc. Ook moet worden onderbouwd welke bijdrage het project zal leveren aan de groene uitstraling, duurzaamheid en ecologische waarden van het gebied. Deze regels worden geborgd in het bestemmingsplan.

Het raamwerk bestaat uit de bestaande groene randen, waaronder de fraaie Robinia's langs de Noldijk; potentiële leveranciers van grote hoeveelheden hooggewaardeerde acacia-honing. Het interne raamwerk bestaat uit de recreatieve routes dwars door het gebied en een fraaie centrale waterplas geeft het gebied een hart. Het bestaande groene raamwerk zal worden aangevuld met extra leveranciers van noten, fruit en nectar zoals lindes, kersen, peren, appels, walnoten en tamme kastanjes; op deze vruchtbare klei groeit immers alles.

De kamers

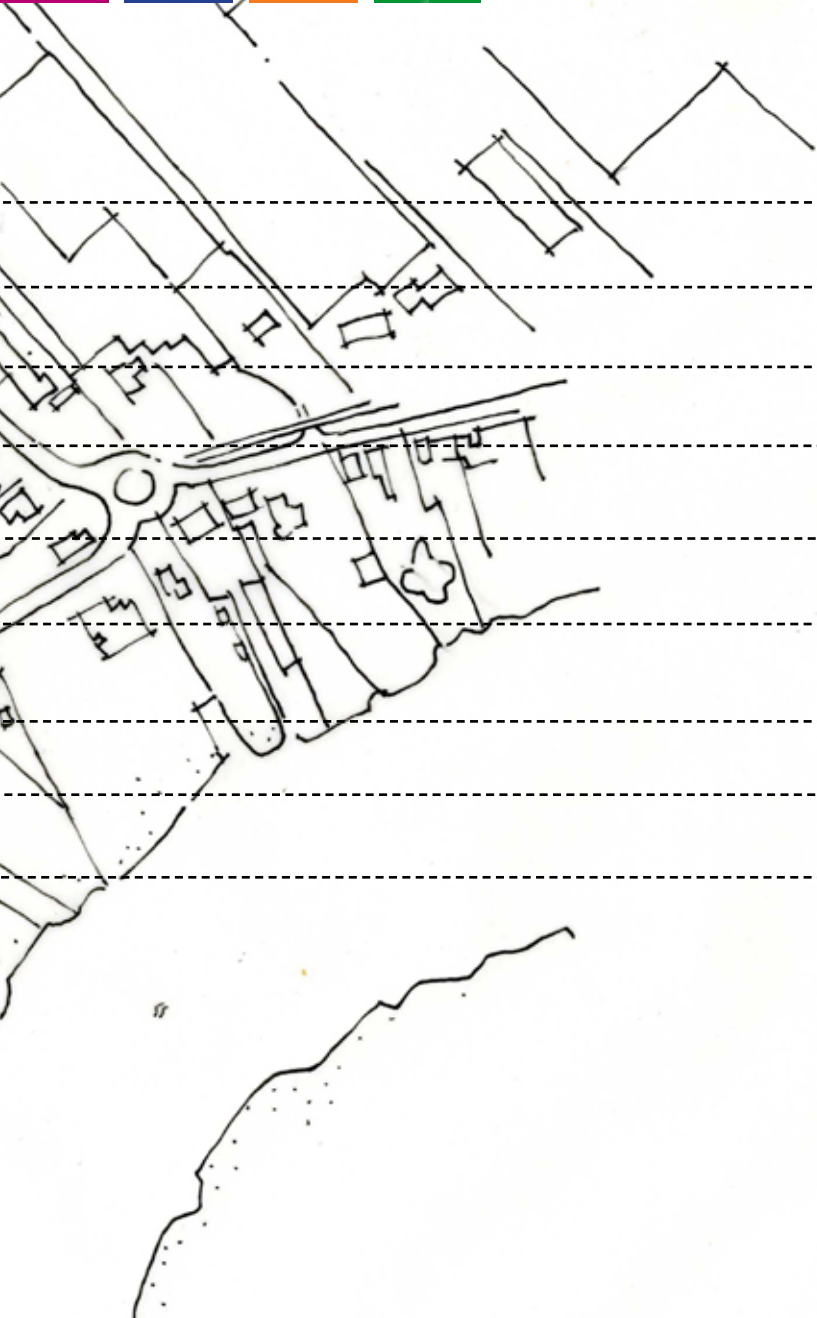
Het groene raamwerk verdeelt het park in grotere en kleinere eenheden. Op deze manier kunnen enerzijds verschillende initiatieven worden gehuisvest en anderzijds krijgt het park een divers uiterlijk met verschillende interessante routhemogelijkheden. Aan de zuidzijde worden grotere eenheden gedacht, waardoor de maat en weidsheid beleefd kan worden. Hier is ruimte voor teelt van bijvoorbeeld lavendel, koolzaad, gerst of andere granen.

In de kleinere groene kamers zijn vervolgens veelsoortige kleinere (burger)initiatieven mogelijk. De grond wordt in gebruik gegeven of verpacht op voorwaarde dat het initiatief bijdraagt aan de beoogde groene kwaliteit. De financiële risico's en de kosten voor inrichting en beheer liggen dus bij de private partijen. Daarvoor krijgt men ontwikkelingsruimte voor nieuwe (commerciële) ideeën op een aantrekkelijke locatie in een dynamische regio. Voorbeelden van functies die binnen de verschillende kamers kunnen worden ontwikkeld zijn de teelt van fruit, groenten of kruiden, een natuurspeeltuin, een heemtuin, een imkerij of welke andere geschikte mogelijkheden aangedragen worden. Binnen de kamers is geen ruimte voor volkstuinen of paardenweitjes.

Ontwikkelingsvisie

proeftuinen

honing- en lavendelvelden

verenigingstuinen / pluktuinen

kisttuinen

centrale plas

bijzondere fruitsoorten

fruitpaviljoen

natuurspeeltuin / waterspeeltuin

biologische landbouwland
(koolzaad, gerst, tarwe e.d.)

Op de strategische plek aan de westelijke entree van het park wordt ruimte geboden voor een kleinschalig (horeca)paviljoen (circa 100 m²) dat ook kan worden gebruikt als expositie- of ontvangst- en eventruimte in een groene omgeving. Het kan worden ingezet ten dienste van informatie en innovatie van het foodcluster in de omgeving.

Nabij of rond dit paviljoen kan ruimte worden gebruikt voor exposities in de open lucht zoals bijvoorbeeld een beeldentuin, een kunstroute met installaties of leerzame tuin met voorwerpen van educatie op het gebied van duurzaamheid (zonnepaneel, windmolentje; watervalletje).

Voor de werknemers op het aangrenzende bedrijventerrein biedt de Groene Schakel een aantrekkelijke lunch-wandeling. De routestructuur wordt aangesloten op het zogenaamde “boterhammenrondje’ langs het bedrijventerrein.

De schets geeft een mogelijke inrichting van het terrein weer en dient vooral ter inspiratie; het raamwerk is het enige dat wordt ontworpen en ook dat biedt in dit stadium nog veel ruimte voor ideeën.

Niet elk idee binnen het raamwerk zal levensvatbaar blijken te zijn en in de loop der jaren zullen sommige functies plaatsmaken voor nieuwe functies. Dit is een normaal verschijnsel binnen het beoogde proeftuin-concept en zal vanwege de robuuste kaders geen afbreuk doen aan de groene kwaliteiten van het gebied.

Als passende functie kan gedacht worden aan:

- verschillende vormen van stadslandbouw;
- biologische landbouwproductie van granen, lavendel, koolzaad e.d.
- bloemenweide;
- verenigingstuinen met een collectief karakter;
- pluktuinen met verschillende kruiden, fruitbomen, bessen en groenten;
- bijzondere fruitsoorten (in relatie met foodcluster in de omgeving);
- kisttuinen waarin mensen een eigen minituin kunnen ontwikkelen;
- een imkerij;
- een weestuin voor in de stad overbodige bomen;
- graasweiden (schapen, geiten, koeien etc.)
- en meer;...

